

Orsaker till kriget

Analys av en svensk populärhistorisk framställning

Vad var det som orsakade första världskriget? Denna viktiga fråga kan besvaras på olika sätt. Peter Englunds text "[En oundviklig katastrof](#)" är vald för att läsas ingående och stämma till eftertanke kring den komplexitet som historieskrivning innebär.

Frågor

**Enligt texten "[En oundviklig katastrof](#)" vad orsakade världskriget?
Beskriv flera möjliga orsaker.**

- 1 Fråga 1-3 är utformade för att belysa hur flera förklaringar är giltiga när man försöker förklara orsakerna till första världskriget. Politiska, ekonomiska, sociala och ideologiska strukturer men även enskilda personer och slumpen kan påpekas och diskuteras som bidragande orsaker.
- 2 **Skapa en tidslinje med de centrala händelser som beskrivs i texten som leder till första världskriget**
- 3 **Vilka faktorer anser du viktigast för att starta första världskriget?
Diskutera olika alternativa förklaringar, ta ställning och motivera din slutsats.**
Var det första världskriget oundvikligt?
 - a. Analysera argumenten i texten och gör en kritisk slutsats om huruvida världskriget hade kunnat undvikas.
- 4 **b. Jämför din slutsats med en kamrat, är ni överens? Varför, varför inte?**

När det gäller fråga 4 och 5 kan det vara värdefullt att provocera fram en debatt om hur historien inte nödvändigtvis bestäms bara av strukturer och logik. Som lärare kan man betona hur historia kan förklaras, men endast i viss utsträckning. Det finns också saker vi inte fullt ut kan förstå när vi studerar komplexiteten i världen, inte

minst på grund av det faktum att vi inte har alla fakta, och människor är inte robotar.

Hur är det möjligt att Frankrike och Ryssland var en del av samma allians efter Napoleonkrigen?

5

Frankrike var politiskt isolerat efter Napoleonkrigen och Ryssland var militärt sårbara med gränser mot trippel-alliansen, Tyskland, Österrike-Ungern och Italien. Frankrike och Ryssland var marginaliserade och kände sig hotade i Europa vilket gjorde att de började samarbeta ekonomiskt och politiskt och bygga upp en "vänskap". Denna fråga syftar till att belysa det faktum att inte alla fiender är fiender för evigt, och även det faktum att det finns ett antal faktorer som är inblandade i beslutet att gå i krig. I detta fall kan det vara värdefullt att påpeka hur allianser kan föra samman partners till en gemensam fiende snarare än utgöra en allians av vänner. Också det faktum att det finns ett antal intressen och värderingar som ligger bakom beslutet att gå ett krig kan belysas genom att påpeka för eleverna paradoxer i att delta och välja sida i konflikter.